

Riksdagens protokoll

2005/06:43

Fredagen den 2 december

Kl. 09.00 – 10.39
11.30 – 11.31

Protokoll
2005/06:43

1 § Svar på interpellationerna 2005/06:117 och 135 om besked om ansökningar om universitetsstatus

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Ulf Sjösten har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att högskolor som ansökt om universitetsstatus ska få besked om sina ansökningar. Han har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att högskolor ska få en tydlig utvärdering av sina ansökningar och de koncept de presenterar i dessa, även om nya universitet inte är aktuella den närmaste tiden.

Else-Marie Lindgren har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att Högskolan i Borås ska ges status av professionsuniversitet.

Då båda dessa interpellationer handlar om universitetsansökningar har jag valt att besvara dem samlat.

Genom stora utbildnings- och forskningspolitiska satsningar har högskolesystemet byggts ut under de senaste decennierna så att antalet lärosäten med tillstånd att utfärda examen i forskarutbildning mer än fördubblats. Flera nya högskolor har etablerats med en viktig roll för att öka tillgängligheten till den högre utbildningen i landet. Alla högskolor har också fått fasta forskningsresurser. Regeringens ambition att det ska finnas minst en högskola eller ett universitet i varje län har uppnåtts.

En högskola kan ansöka hos regeringen om att få benämnas universitet eller tilldelas vetenskapsområde. För att en högskola ska få benämnas universitet eller tilldelas ett vetenskapsområde krävs bland annat att den har grundutbildning och forskning av tillräcklig omfattning och kvalitet och att det finns statsfinansiella förutsättningar. Det krävs också en forskningspolitisk bedömning av att den föreslagna utbyggnaden bör göras.

Ett beslut om att inrätta ett nytt universitet eller att tilldela en högskola ett vetenskapsområde innebär ett långsiktigt och långtgående ekonomiskt åtagande. Detta omfattande åtagande är centralt för att bygga upp forskning med den bredd och kvalitet som universitet och högskolor med vetenskapsområde bör ha. En sådan utveckling måste därför prövas noga också ur ekonomisk synpunkt. I de fall bedömningen görs att det kan finnas statsfinansiella förutsättningar för, och behov av, ett nytt universitet är ordningen sådan att en ansökan från en högskola om universitetsstatus eller vetenskapsområde remitteras till Högskoleverket för prövning innan regeringen fattar beslutet.

När jag tillträdde som utbildnings- och kulturminister för ett år sedan fanns på departementet ett antal ansökningar om universitetsstatus och vetenskapsområde, och en ansökan har därefter tillkommit. Jag har under det gångna året träffat företrädare för universitet och högskolor för att bilda mig en närmare uppfattning om högskolesystemet innan regeringen fattar beslut om dessa ansökningar.

Enligt min uppfattning är det angeläget att högskolesystemet utvecklas mot mer samarbeten mellan lärosäten. För att svensk forskning och utbildning ska kunna möta en ökande internationell konkurrens är det varje högskolas ansvar att utveckla och profilera sin verksamhet och att i samarbete med andra lärosäten utveckla goda miljöer. Ett flertal sådana samarbeten har redan utvecklats eller är under uppbyggnad.

Högskolan i Borås har ansökt om att bli vad högskolan kallar ett professionsuniversitet som skulle karakteriseras av samverkan med arbetslivet. Ansökan innefattar bland annat en begäran om att få inrätta en ny professionsinriktad forskarutbildning.

Högskolelagen anger att högskolans uppgifter är utbildning, forskning och samverkan med det omgivande samhället. I detta ligger också, som en integrerad del, samverkan med yrkeslivet. Ett mål för den högre utbildningen är att den ska svara mot såväl arbetsmarknadens behov som studenternas efterfrågan.

Målet för den svenska forskarutbildningen har sedan länge varit att den ska förbereda för en karriär såväl inom som utanför högskolan. Samhällets och näringslivets behov av vetenskapligt skolad personal har varit ett viktigt skäl för den fördubbling av examinationen i forskarutbildningen som genomförts under 1990-talet. En majoritet – 60 % – av dem som har en forskarutbildning arbetar i dag utanför högskolan. Det finns flera exempel på hur forskarutbildning har utformats i anslutning till viss yrkesverksamhet, till exempel forskarutbildning som byggts upp i anslutning till lärarutbildningen eller forskarskolor med inriktning mot viss industriverksamhet.

Anf. 2 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka för svaret.

Flera högskolor har skickat in ansökningar till regeringen med en förfrågan om att få utveckla sin verksamhet och bli universitet, med allt vad det innebär av examinationsrätt, forskning med mera. Som ett exempel på en sådan högskola, som är mig näraliggande, kan man nämna Borås högskola som i våras uppvaltade utbildningsministern och lämnade över en formell ansökan om att få universitetsstatus.

Högskolan i Borås är ett framtida professionsuniversitet. Men det finns ju redan flera högskolor som ansökt tidigare och där ansökningarna blivit liggande. I dag väntar högskolorna i Södertörn, Blekinge, Mälardalen och Malmö på besked om sina ansökningar.

En högskolas arbete med att få universitetsstatus är långsiktigt, och planeringen inför en ansökan har gjorts under lång tid. Många eldsjäljar som brinner för sin ort och sin högskola har varit inblandade i den här processen. För att den positiva utvecklingen av hela verksamheten som det innebär att förbereda sig för en ansökan om att få universitetsstatus inte ska stanna av när statsrådet får handlingarna i sin hand är det viktigt

med ett snabbt besked medan engagemanget och skaparglädjen fortfarande lever.

Det är just det, herr talman, som är poängen med min interpellation i dag, alltså att uppmuntran och tydlig återkoppling i stället för passivitet förädlar och utvecklar.

Regeringens hantering av dessa ansökningar måste ske inom rimliga tidsramar för att bevara den kraft och idériakedom som finns bakom en ansökan. Utbildningsdepartementet borde ha en skyldighet att utreda de ansökningar som kommer in och ge ett utlåtande över det koncept och de profiler som högskolorna föreslår inom ett år, även om man av budgettekniska skäl inte kan förorda start av nya universitet inom de närmaste åren.

Herr talman! Resultaten och beskederna från dessa utvärderingar kan sedan leda till fortsatta kvalitetsförbättringar av högskolorna och deras verksamhet, även om det slutliga beskedet om universitetsstatus dröjer. Ett tidigt besked kan hålla liv i glöden samtidigt som det ger en möjlighet att utveckla och förbättra konceptet och verksamheten vid den aktuella högskolan.

Därför, herr talman, återkommer jag till en av mina frågor i interpellationen, för jag tycker inte att jag har fått något riktigt tydligt svar av utbildningsministern.

Vad avser utbildningsministern att göra för att berörda högskolor faktiskt ska få besked, jakande eller, som jag tyvärr tolkar det, nekande, i rimlig tid om sina ansökningar angående universitetsstatus?

Anf. 3 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att visa ministern att jag har en fin bok här. Det är ansökan som har lämnats till ministern från Borås högskola.

Jag vill börja med att tacka för svaret på min interpellation.

Den 30 maj överlämnade Högskolan i Borås sin universitetsansökan till regeringen. Ansökan är den första i sitt slag i landet, och högskolan ansöker om att få bli landets första professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamen från och med år 2007. Ansökan innefattar bland annat en begäran om att få inrätta en ny professionsinriktad doktorsutbildning. Till skillnad från den befintliga forskarutbildningen som huvudsakligen utbildar studenter för fortsatt karriär inom akademien är doktorsutbildningen vid professionsuniversitetet i Borås tänkt att i första hand kompetensförsörja arbetslivet. Ett grundläggande mål för ett professionsuniversitet är att föra samman och vidareutveckla den vetenskapliga kunskap och den förtrogenhetskunskap som finns i yrkeslivet. Högskolan i Borås har goda materiella förutsättningar att bli landets första professionsuniversitet därför att verksamheten redan nu i väsentlig mån har vuxit fram i samverkan med externa aktörer.

Universitetsstatus är mycket viktigt för en framtida utveckling. Med examensrätt och möjlighet att i högre grad än i dag självständigt utforma doktorsutbildningen ökar också förutsättningarna att vara en kreativ och kraftfull aktör i den lokala och regionala samhällsutvecklingen och ekonomin. Högskolan i Borås vill därför få status som professionsuniversitet med rätt att utfärda doktorsexamen.

Herr talman! Min fråga till statsrådet var följande: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att göra Högskolan i Borås till Sveriges första professionsuniversitet?

Vad blev svaret? Man kan skönja ett dunkelt medhåll genom att ministern ändå medger att Högscoleverket har yttrat sig över inkomna ansökningar och att dessa nu ligger på departementet och enligt min mening faktiskt samlar damm medan regeringen undviker att fatta beslut.

Herr talman! Det känns ledsamt för mig och alla de människor som har lagt ned mycket jobb och har förväntningar att inte få ett svar. Högskolan i Borås vill sätta i gång sitt arbete 2007. Det är snart. Är det realistiskt?

Anf. 4 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Ulf Sjösten framhåller att det är ett långsiktigt, allvarligt och viktigt beslut att ändra definitionen, ändra klassificeringen, av ett lärosäte från högskola till universitet. Det är ett beslut som måste tas på mycket stort allvar. Det håller jag med om. Det är precis min åsikt. Det är ett beslut som måste värderas noga just eftersom man gör ett långsiktigt åtagande. Det är inte bara att sätta en stämpel på ett papper och säga: ”Nu är det klart.” Om ett lärosäte görs till universitet ska man också, enligt min mening, följa upp med en långsiktig stark uppbyggnad av forskningskapaciteten på lärosätet.

Därför är det viktigt att när detta görs inte bara ha en bedömning av utgångsläget och bedömning av det sökande lärosätets förmåga utan att man också gör en bedömning av vilka statsfinansiella möjligheter lärosätet kommer att ha att under lång tid prioritera en förstärkning av forskningsresurserna. Den typen av beslut, om de är så långsiktiga och allvarliga, behöver man reflektera noggrant över.

Däremot skulle det vara enkelt att snabbt säga ”nej, något sådant åtagande vill vi inte göra” eller ”nej, det här lärosätet är inte bra nog”. Ska den här uppgiften tas på allvar krävs eftertanke.

Jag är glad och stolt över att vi i så många fall har lyckats med detta under de senaste åren. Sverige fick nästan inga nya universitet alls på 300 år. Sedan kom ett par stycken på 1950-talet – Stockholm och Göteborg. Sedan kom Umeå i början av 1960-talet. De senaste tio åren har vi lyckats göra ett större antal lärosäten till universitet – Örebro, Karlstad, Växjö och senast Mittuniversitetet. Jag är glad över det. Jag är också glad över det intresse som finns hos lärosätena att fortsätta att utvecklas, växa och höja sina forskningsambitioner. Det är ett hälsotecken. Inte minst gäller det i Borås där man inte bara vill gå vidare framåt i största allmänhet utan där man har genomtänkta nya idéer på hur man vill gå vidare – hur man vill gå vidare med det som är så viktigt för mig i samverkan med det omgivande samhället. Där har en del andra lärosäten mycket att lära av Borås, och Borås har anledning att känna starkt självförtroende.

För min del blir jag ändå lite tveksam när jag nu möter det glädjande stödet för detta hos borgerliga ledamöter från Borås med tanke på det svaga intresse eller aktiva motstånd era partier – och jag gissar också ni två – har visat processen tidigare. Jag undrar hur seriöst och trovärdigt engagemanget är och hur mycket av det som beror på att det närmar sig val.

Anf. 5 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag tror inte någon i min hembygd ifrågasätter min seriösitet när det gäller engagemanget för Högskolan i Borås. Det vågar jag påstå.

I min interpellation talar jag om vikten av en tidig utvärdering av högskolornas ansökningar. Rätt använd kan en tidig utvärdering vara ett effektivt verktyg för att utveckla utbildningen lokalt på lärosätena.

Herr talman! Ska jag tolka frånvaron av svar från utbildningsministern om tidiga besked som att ministern säger nej till att utveckla verksamheten genom återkoppling och utvärdering? Skulle det inte vara rimligt att högskolorna får ett förhandsbesked om de uppfyller kraven eller om de måste fortsätta att arbeta med sina idéer för att nå en lämplig universitetsstandard? Nu ska arbetet givetvis aldrig stanna upp. Men det är rimligt att ge dem ett besked om att de åtminstone är på väg i rätt riktning.

Herr talman! Departementets malpåse – jag vågar kalla den för det – dödar entusiasmen som fanns när ansökan förbereddes och skickades. Vad tänker statsrådet göra för att hålla högskolornas glöd och utvecklingslust vid liv? Hittills har jag inte fått något svar på den frågan.

Anf. 6 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Ministern tog upp att våra partier inte har haft ett speciellt intresse för högskolor och sådant. Jag kan bara konstatera att ministern inte är påläst. Är det något parti som har drivit och förespråkat till exempel yrkeshögskola är det faktiskt Kristdemokraterna. Vi har också varit med och drivit på lärlingsutbildningen, som nu börjar ta form. Det välkomnar vi.

Varje initiativ som möjliggör för yrkesutbildade att fördjupa sin kunskap ser vi positivt på eftersom vi är ett parti som bejakar flexibla lösningar.

Stora kunskapsområden som är viktiga för arbetsliv och samhälle passar inte in i den traditionella indelningen i vetenskaps- och ämnesområden i dag. Ett exempel där det saknas möjlighet till studier på forskningsutbildningsnivå är det textila området.

Ministern tar i sitt svar upp att målet för den svenska forskarutbildningen är att den ska förbereda för en karriär såväl inom som utanför högskolan. Även EU:s utbildningsmål är att utveckla färdigheter för kunskapssamhället och stärka kopplingen till arbetslivet och samhället i stort. Det är detta som Högskolan i Borås vill förverkliga genom att bli landets första professionsuniversitet.

Jag kan ta Finland som exempel, där man har en helt annan syn på yrkeskunskap, med projektinriktat forsknings- och utvecklingsarbete som betjänar närings- och arbetslivet. Där intar det en central roll i studierna.

Herr talman! I professionsuniversitet möts och samverkar vetenskapens och yrkespraktikens kunskapsformer med avsikt att berika och fördjupa den delen i samhället.

Herr talman! Jag förväntar mig ett svar från ministern som åtminstone ger en inriktning. Kan jag få det här i dag?

Anf. 7 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag har gått tillbaka och försökt titta i historien, Ulf Sjösten, eftersom jag är lite ny i utbildningspolitiken – jag har bara hållit på med det i ett år. Vad jag då har funnit om Moderaternas och de borgerligas agerande – jag gissar att Ulf Sjösten har röstat i enlighet med partilinjen hela vägen – är en alldeles tydlig rak linje i agerandet mot högskolor som den i Borås. Det är en rak linje från reservationen i riksdagen mot principbeslutet om etableringen av Borås högskola 1975, till motståndet mot fasta forskningsresurser vid högskolorna 1997, till kritiken mot de nya universitetet 1999 när vi tog beslut om Örebro, Karlstad, Växjö och Mittuniversitetet. Vi mötte en aggressiv kritik från inte minst er moderater och andra borgerliga.

Mellan de här punkterna på kartan till det som vi ser i dag, motståndet mot nya platser vid Högskolan i Borås, hörde jag ingen av er motivera inför boråsarna, Borås Tidning eller riksdagens protokoll varför ni vill skära ned antalet platser vid Högskolan i Borås med 600. Är det en hemlighet i Borås att ert engagemang för Högskolan i Borås handlar om att skära ned med 600 platser jämfört med vad regeringen nu genomför?

Det skulle jag gärna vilja att ni två redovisar för boråsborna, studenterna i Borås och personalen i Borås, särskilt mot bakgrund av de ord som vi just hörde om behovet av att ge entusiasm, att ha *pep talk* med personalen så att de känner glädje och framtidstro över den tillit som de möter i det omgivande samhället.

Jag visar mitt och regeringens förtroende, och jag hoppas riksdagsmajoritetens förtroende, för det fantastiska arbete de bedriver på Högskolan i Borås genom att ge dem ökat förtroende att bygga ut sin utbildning. Men där är ni i den borgerliga alliansen samlad emot. Det tycker jag förtjänar en kommentar.

Jag tänker fortsätta att arbeta för att förstärka entusiasmen, framtidstron, expansionslustan och viljan att prova nya vägar i forskningen, nya samverkansformer och den extremt framgångsrika profilering som man har drivit i Borås som ett föredöme för andra lärosäten. Om det blir just på det här sättet, som jag inte är redo att ge besked om ännu, eller genom andra metoder får vi återkomma till. Men den huvudinriktning de har valt i Borås är utomordentligt framgångsrik, och den är driven med fantastisk talang, engagemang och entusiasm. Det vill jag slå vakt om.

Jag hoppas att lärdomarna från framgångarna i Borås sprider sig också till andra lärosäten. Jag hoppas att den entusiasm för Högskolan i Borås som ni visar i dag inte bara gäller den speciella namnfrågan utan också gäller platserna, utbyggnaden och andra lärosäten och att ni därmed är på total konfrontationskurs med era partiers linje och era partiers historia i den här frågan.

Anf. 8 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! När det gäller de frågor som utbildningsministern ställer till mig kommer det ett svar i Borås Tidning på den artikel som utbildningsministern hade publicerad i Borås Tidning för ett tag sedan. Det är inskickat, så det kommer ett svar till boråsarna om var vi står.

När det gäller den fråga som jag har ställt i interpellationen konstaterar jag att utbildningsministern undviker att svara på frågan.

Jag tolkar svaret så att det inte finns något intresse från utbildningsministern och regeringen att ge ett tydligt besked till alla dessa högskolor som nu väntar på ett besked, ett förhandsbesked eller ett slutgiltigt besked.

Min slutgiltiga fråga är, herr talman: Är det trots allt inte rimligt att man efter allt arbete och engagemang får ett besked, Leif Pagrotsky?

Anf. 9 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Ministern tar upp att antalet platser på Borås högskola ska minskas med 600. Det vet jag, för jag sitter nämligen i styrelsen för Borås högskola. Jag känner väl till den smärtsamma process som Borås högskola nu genomgår. Och det är inte bara Borås högskola, utan det är ett stort antal högskolor som har fått sparbetning. Det är utifrån det som vi måste skära ned på våra högskoleplatser. Det känner ministern väldigt väl till.

Men det är inte det som jag tar upp här i dag, utan det handlar om att kunna få forskarutbildning och de delarna för att utveckla högskolan vidare, framför allt inom biblioteksdelen och på det textila området. Det är det hela denna bok handlar om. Sverige behöver en modern syn på kunskap som ger alla en chans efter deras förutsättningar och som samtidigt lägger grunden för en långsiktig tillväxt.

Jag är glad att ministern i alla fall har tittat på Högskolan i Borås och känner den entusiasm som finns där. Jag hoppas att ministern fortsättningsvis tar vara på det och slår vakt om det, som ministern sade.

Anf. 10 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag vet inte om Else-Marie Lindgren missförstod mig eller om hon valde att blanda bort korten. Jag försökte berätta för riksdagens protokoll, för åhörarna och för de boråsare som jag hoppas är intresserade av den här debatten att i budgetpropositionen har jag föreslagit 40 miljoner kronor till Borås högskola för att kunna inrätta 590 nya platser. Kristdemokraterna röstar nej. Jag antar att Else-Marie Lindgren kommer att rösta för partilinjen. Ni har i alla fall motionerat emot, och jag tycker att boråsarna, styrelsekamraterna på Högskolan i Borås och studenter och lärare i Borås bör veta det.

Om Else-Marie Lindgren säger att nedskärningen beror på någonting annat kan väl jag få använda min återstående debattid till att klargöra att Else-Marie Lindgren är på väg att rösta emot 590 nya platser till Högskolan i Borås och 40 miljoner kronor i nya pengar.

Ulf Sjösten väljer, i stället för att här i vår debatt kommentera Moderaternas konsekventa och långsiktiga motstånd mot att bygga högskolor i Borås och mot att vi har universitet och högskolor på olika håll i landet, att hänvisa till en kommande artikel men inte med ett ord beröra hur det kommer sig att man just nu, när det finns en opinion i Borås, plötsligt vill framstå som högskolans bästa vän. Samtidigt är man, som sagt, emot att inrätta fler platser vid högskolan, stärka högskolan, kunna anställa fler lärare, kunna stärka näringslivet i hela Sjuhäradsområdet och hela Sverige vad gäller tekoindustrin med kompetens och kompetensförsörjning. Jag tycker att det är svagt.

Ulf Sjösten har inte fler inlägg, och jag ska inte ställa nya frågor. Men jag beklagar att debatten blev så tunn på denna punkt.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Svar på interpellation 2005/06:105 om kvaliteten i högskolan

Anf. 11 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Axel Darvik har frågat mig om jag kan tänka mig att införa ett belöningsystem inom högskolan för att höja statusen för lärares pedagogiska meriter. Han har även frågat om jag är beredd att införa krav på praktik på alla utbildningar där det är möjligt.

Låt mig börja med att konstatera att de siffror som Axel Darvik lutar sig mot i sin interpellation inte stämmer med Högskoleverkets statistik. Vi kan dock konstatera att under den senaste tioårsperioden har antalet studenter ökat med över 100 000. Under förra året passerade antalet helårsstudenter vid universitet och högskolor för första gången 300 000. Efterfrågan på högskoleutbildning är fortsatt hög. En oförändrad utbildningskapacitet skulle leda till en ökad konkurrens, och på några års sikt skulle det innebära att andelen personer som får chansen att börja läsa en högskoleutbildning skulle minska eftersom antalet 20-åringar nu ökar i snabb takt.

Utbildning och forskning är av central betydelse för vårt samhälles välfärd, tillväxt och utveckling. Regeringen föreslår därför att 17 500 högskoleplatser skapas under perioden 2005–2007. Därigenom erbjuds fler möjligheten att studera samtidigt som kompetensnivån i vårt land höjs. Denna utbyggnad motsvarar en kostnad av ca 1,9 miljarder kronor, inklusive studiestödskostnader. För att ytterligare stärka utvecklingen av högskoleutbildningens kvalitet föreslås ersättningsnivåerna för vissa utbildningsområden förstärkas med drygt en kvarts miljard kronor.

Kvaliteten i den svenska högskolan är hög. Sverige tillhör de länder som satsar mest pengar per student i världen. Endast Schweiz satsar mer. Sverige har också i en internationell jämförelse ett mycket ambitiöst kvalitetssäkringssystem. Högskoleverket har på regeringens uppdrag under de senaste sex åren genomfört över 1 000 granskningar inom ramen för detta utvärderingsprogram. Högskoleverket ger utifrån dessa utvärderingar den svenska högskoleutbildningen ett gott betyg. Såväl antalet disputerade lärare som antalet professorer har ökat.

Regeringen har målmedvetet arbetat för att de pedagogiska meriterna ska väga tungt. Den så kallade befordringsreformen som möjliggjorde för meriterade adjunkter och lektorer att befordras hade bland annat detta som mål. I enlighet med propositionen *Den öppna högskolan* (prop. 2001/02:15) har bestämmelser införts i högskoleförordningen (1993:100) som innebär att det för anställning som lektor och adjunkt ställs krav på att den sökande har genomgått högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper. Även doktorander som undervisar ska ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning.

Det är lärosätena som har arbetsgivaransvaret för sina lärare. Det finns i dag inget som hindrar lärosäten att på olika sätt belöna duktiga pedagoger. Vid bland annat lönesättning kan pedagogiska meriter vara en viktig faktor.

Axel Darvik har även tagit upp frågan om krav på praktik i utbildningar. Praktik är ett av många sätt att ge studenter en viktig inblick i framtida yrkesliv och kan också bidra till att öka lärosätenas samverkan med det omgivande samhället. Det är viktigt att alla studenter får en utbildning som förbereder dem väl för arbetsmarknaden efter utbildningen och för eventuella vidare studier. Jag delar därmed Darviks syn på vikten av praktik, men till skillnad från interpellanten anser jag inte att utbildningens innehåll bör utformas av regeringen. Till detta är högskolorna själva bättre skickade.

Låt mig avslutningsvis säga att satsningar på utbildning banar väg för kunskapssamhället. Utbildning är också betydelsefullt för enskilda människors möjlighet att utvecklas, välja och påverka sin egen framtid. Detta gäller inte minst den högre utbildningen. Vi vet till exempel att personer med högskoleutbildning klarar sig bättre på arbetsmarknaden än personer som endast har utbildning från grundskolan eller gymnasiet.

Anf. 12 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Jag börjar med att tacka för svaret från utbildningsministern. Som liberal vill jag naturligtvis alltid sätta studenternas frihet som utgångspunkt för vår politik. Om man ska ha verklig frihet som student är det viktigt att utbildningen har en hög och bra kvalitet. Bra kvalitet ger möjlighet att få ett arbete efter det att man har tagit examen, ett arbete som gör att man kan försörja sig och därmed också betala för en bostad.

I framtiden möter vi en hel del utmaningar. Globaliseringen är en sådan utmaning. I dag ser man mycket globaliseringen som ett hot i Sverige, men globaliseringen är också en möjlighet. Det är en möjlighet som kan glida oss ur händerna om vi inte blir bättre än i dag. Vi måste vara mer finurliga, mer flitiga och mer företagsamma i Sverige om vi ska kunna klara av att vända hot till möjligheter i globaliseringens tid.

Kvaliteten i utbildningen är ett absolut krav. Det är därför som vi i Folkpartiet skjuter till extra pengar för att just satsa på kvalitet och forskning. Vi vill satsa 1,4 miljarder på att höja kvaliteten utöver det som regeringen föreslår.

Om man tittar på siffrorna, oavsett vilket basår man väljer, har det skett en mycket kraftig expansion av antalet platser på högskolan men endast en obetydlig marginell ökning av antalet lärare. Tidigare kunde man se individen i undervisningen på högskolan. Individen har i stället blivit en svart prick långt bak på bakersta bänken i en enorm föreläsningssal. Det är självklart att det får effekter på kvaliteten.

Jag pratade med en student i går som berättade om sin tiopoängsuppsats som han höll på att skriva.Handledningen under de tio veckorna begränsade sig till två timmar totalt per uppsatsgrupp.

Vi har en hel del väldigt duktiga lärare, kompetenta forskare som undervisar. Men man kan inte bara vara duktig på att ha kunskap. Man måste också vara duktig på att kunna föra ut kunskap. Pedagogiken har en stor betydelse just när det gäller att kunna entusiasmera. Då tror jag att

det behövs ett belöningssystem med utmärkelser och också att man motiverar genom löneförhöjning. Oavsett vad man tycker om det så är pengar en väldigt viktig drivkraft för människor.

Jag vill också säga någonting om praktiken som jag tycker är oerhört viktig. I dag ser vi ett kontaktproblem mellan arbetsmarknaden och studenterna. Väldigt många studenter går rakt ut i arbetslöshet efter examen. Det är viktigt att det blir en bättre kontakt mellan arbetsmarknaden och studenterna. Då är praktiken avgörande.

Detta visar också Hans-Olov Olsson som har gjort en rapport för Iva. Jag hoppas att ministern vill göra någonting åt detta och stärka praktiken.

Anf. 13 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag kan instämma i mycket av det som Axel Darvik säger om behovet av utbildning, behovet av satsning på kunskap och behovet av satsning på forskning. I själva verket är det vad jag ägnar i stort sett hela min arbetsdag åt. Det är mycket som sammanfaller i grundsynen.

Jag beklagar att vi inte kan komma sams om att behovet av kunskap i Sverige växer på ett sätt som gör att vi åtminstone ska medge dagens 15-åringar samma chans till högskoleutbildning, när de når den åldern, som dagens 20-åringar har. Jag beklagar att Folkpartiet så aggressivt och med så högt tonläge säger nej till den modesta utbyggnad av högskolans för många att ta emot ungdomar som vi föreslår.

Folkpartiet väljer att spara på detta och skära ned anslagen i förhållande till vår budget. Man säger i stället att man satsar så mycket på kvalitet. Det är en konstlad motsättning. Det innebär dessutom att Folkpartiet i sin budgetmotion, jämfört med regeringen, frigör pengar från högskolesektorn för att använda till inkomstskattesänkningar.

Jag tycker att det är fel prioritering. Inget gynnar Sveriges framtid mer än satsning på mer utbildning.

Jag håller med om det som sägs om att vi ska satsa mer på kvalitet. Men jag håller inte med om den beskrivning av utvecklingen som Axel Darvik ger. Han säger att antalet lärare har ökat bara marginellt. Det är en myt. Jag har framför mig siffrorna på hur den undervisande personalen har utvecklats sedan 1995.

Antalet adjunkter har ökat med 46 %. Antalet lektorer har ökat med 30 %. Antalet professorer har ökat med 93 %. Detta är alltså de yrkeskategorier på högskolan som sysslar med undervisning. Tillsammans har antalet personer i de kategorierna ökat med 56 %. Det kallar Axel Darvik marginellt. Om 56 % är marginellt, hur många hundra procents ökning vill då Folkpartiet ta från sin budget för att öka på ett sätt som inte är marginellt? Den frågan vill jag ställa.

Vad gäller kravet på att lektorer och adjunkter som anställs ska ha utbildning i pedagogik och vara bättre lärare vill jag påminna Axel Darvik om, och berätta för riksdagens åhörare, att när regeringen för några år sedan föreslog att de lektorer och adjunkter som ska anställas måste ha genomgått högskolepedagogisk utbildning sade Folkpartiet nej till det och röstade emot det.

Jag hoppas att Folkpartiet har ändrat uppfattning.

Även om jag nu anser att detta är viktigt är jag skeptisk till att vi ska öka detta genom ett ökat inslag av centralstyrning. Jag tycker att lärosätena och studenterna på lärosätena ska driva på den utvecklingen. Jag värjer mig mot att det ska tvingas fram åtgärder som gör att regeringen och vi politiker ska centralstyra och kommendera fram detta.

Anf. 14 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Det finns en rad felaktigheter i det som utbildningsministern säger. Jag har också tittat på vad Högskoleverket säger när det gäller antalet lärare. Jag har tittat i de årsredovisningar som finns. Man medger att det är en viss felmarginal i årsredovisningarna. Från och med 1995 till och med 2004 har det ökat med något hundratal till att i dag ligga på 21 033 lärare. Samtidigt har antalet studenter ökat, som utbildningsministern sade, med över 100 000. Det är självklart att det får effekter på kvaliteten. Det är en underfinansierad utbyggnad som man har gjort av högskolan.

Dessutom ger utbildningsministern en helt felaktig bild av Folkpartiets budgetförslag. Jag tycker att det är mycket allvarligt att ministern inte är bättre insatt. Folkpartiet dränerar inte på något sätt den högre utbildningen. Det är tvärtom ministern som står för den typen av politik. Vi tillför pengar. Vi gör en kraftig markering. Om ministern vill hävda något annat får han läsa på bättre innan han kommer med sådana påståenden.

Jag vill återgå till det som interpellationen handlar om. Den handlar om att stärka pedagogiken i undervisningen och om praktik.

När det gäller att stärka pedagogiken för att höja kvaliteten verkar det som om utbildningsminister Leif Pagrotsky inte ser någon skillnad mellan piskor och morötter. Att uppmuntra lärare och ge dem möjlighet att satsa på en pedagogisk karriär tror jag som liberal är ett bättre sätt att motivera lärare än att försöka piska fram det.

Jag vill sedan uppehålla mig vid det som jag tror är absolut viktigast just nu, nämligen att skapa bättre kontakt mellan arbetslivet och studenterna. Det är praktik jag pratar om.

Jag har bett riksdagens utredningstjänst att ta fram siffror på detta. De säger att så sent som 2002 var det 50 000 studenter som hade någon form av praktik under sin utbildning. 5 000 av dem var högskoleingenjörer, 4 000 av dem var civilingenjörer. När riksdagens utredningstjänst nu gör en enkät har samtliga ingenjörer blivit av med sin praktik på grund av de lagar som finns i landet. Det tycker jag är allvarligt.

Man har gjort en sådan tolkning av högskoleförordningen att det inte längre blir tillåtet att kräva praktik om den inte är poänggivande.

De 9 000 blivande ingenjörerna får inte längre praktik. De får inte den kontakten med arbetsmarknaden. Det tycker jag är allvarligt.

Det finns en fabrik på Skaraslätten – jag har berättat om detta tidigare. Den är underleverantör till fordonsindustrin. Ägaren för fabriken har sagt: Enda chansen att det kommer in en civilingenjör i mitt företag är att han gifter sig med min dotter.

Den inställningen är mycket allvarlig. Det behöver komma in en civilingenjör. Då behövs det praktik så att man får en bättre koppling och förstår varför det är viktigt.

Anf. 15 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Det sista håller jag verkligen med om. Under många år, inte minst under min tid som näringsminister, har jag många gånger slagits av vilken kulturklyfta det finns mellan många mindre företag och de högre utbildningarna och lärosätena. Som utbildningsminister försöker jag nu fortsätta engagemanget från andra sidan genom att verka för att lärosätena på sin kant ska engagera sig aktivt för att sänka de trösklar som finns, inte minst kulturellt, och göra sig tillgängliga, vara öppnare och vara mer aktiva i sitt arbete att söka kontakt med den typen av arbetsgivare där man har traditionellt svaga band.

Att korta de avstånden är en oerhört viktig del för mig i mitt engagemang i utbildningspolitikens framtid i Sverige. Styrelserna i högskolorna spelar en viktig roll. Det finns mycket att göra från högskolans sida, även om också näringslivet på sin kant har en viktig roll att spela i detta.

Så något om Axel Darviks uppgifter om utvecklingen av antalet lärare. Jag kan inte på den här snabba muntliga informationen förstå exakt vilka kategorier som ingår i den siffra som Axel Darvik nämner. Jag kan berätta att antalet adjunkter har ökat med 46 % sedan 1995. Antalet lektorer har ökat med 30 %, och antalet professorer har ökat med 93 %. Summan av detta är att de här tre yrkeskategorierna, som utgör huvuddelen av den undervisande personalen på lärosätena, har ökat med inte mindre än 56 %.

Hur det går ihop med de siffror Axel Darvik redovisar för andra yrkeskategorier som handlar om andra nivåer och som säger att det nästan inte har ökat alls är en gåta för mig. Hur går det ihop med att de här grupperna – såvitt jag förstår är detta också grundat på Högskoleverkets statistik – har ökat på det här viset? Kan det vara så att helt andra yrkeskategorier på högskolan räknas in, yrkeskategorier som inte i första hand sysslar med undervisning och som kanske inte har ökat i antal på det sätt som lärarpersonalen har gjort? Detta är dock skarpa siffror på precisa läraryrken, och de talar ett helt annat språk.

Sedan gällde det praktiken. Jag gillar praktik. Jag tycker att det är viktigt, inte minst av de skäl som Axel Darvik väldigt lyfter fram. För mig var det viktigt. För många andra studenter är det viktigt. Jag tycker dock att det ska vara upp till högskolan att värdera praktikens roll i de olika utbildningarna. Jag tycker inte att det är en sak för politiker att sitta i Stockholm och bestämma exakt hur mycket praktik det ska vara på det ena, andra och tredje stället och i den ena, andra och tredje utbildningen. Det är ett ansvar som jag vill lägga på högskolan: att värdera hur utbildningstiden, den samlade utbildningen, ska fördelas mellan olika moment, mellan teoretiska kurser och praktik.

Det förvånar mig lite att liberalerna i den här frågan så hårt driver kravet på centralstyrning.

Anf. 16 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! När det gäller praktiken, som jag tycker är oerhört väsentlig, haltar faktiskt utbildningsministerns resonemang väldigt kraftigt. Dessa 9 000 ingenjörer har ju nu ograverat blivit av med sin praktik. Utbildningsministern tycker inte att politiker i Stockholm ska lägga sig i och bestämma över detta. Nej, men gladeligen har man slagit möjligheterna till praktik för dessa blivande ingenjörer i spillror. Det gör man

gladeligen från Stockholm genom lagar och förordningar, och det tycker jag är väldigt allvarligt. Jag förstår inte hur konsekvensen i det resonemanget hänger ihop.

Jag tycker i stället att vi bör utöka praktiken. Nu har 9 000 studenter blivit av med den, men redan innan dess var det alltför få av studenterna som hade praktik. Jag skulle gärna se att alla studenter på alla utbildningsprogram där så är möjligt får praktik. Man kan utforma detta på olika sätt. Ibland är det poänggivande; ibland lägger man det som ett krav för att få ut examen. Det beror också på hur man ställer upp från näringslivet. När det gällde civil- och högskoleingenjörerna ställde ju näringslivet upp. Man var beredd att betala för praktiken. Det var ett mycket bra system.

I rapporten *Made in Sweden* från Ingenjörsvetenskapsakademiens projekt Produktion för konkurrenskraft, som den förre Volvochefen stod bakom, handlar den avslutande punkten om hur man ska kunna behålla produktionen och konkurrenskraften i Sverige, och där tar man just upp praktikens betydelse. Jag delar fullt ut det synsättet. Jag hoppas verkligen att utbildningsministern kan tänka om på den här punkten.

Anf. 17 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Axel Darvik får det att låta som att regeringen har förbjudit praktiken, att regeringen har fattat något beslut eller att riksdagens talman har klubbat ett beslut här i bordet om att praktik nu ska bort från ingenjörsutbildningarna. Så är det ju inte. Regeringen har inte fattat några beslut. Regeringen har inte föreslagit riksdagen att fatta några beslut. Det är beslut som har fattats av helt andra att ändra praktikens tyngd i ingenjörsutbildningen.

Vad det handlar om är om högskolorna ska ha obligatoriska moment i utbildningen som inte ger några poäng och som därför inte ger rätt till studiemedel. Här har man valt att dra ned på praktiken för att i stället ha plats med annat i ingenjörsutbildningen, sådant som jag uppfattar att de själva bedömer är viktigare än praktiken. Jag tycker att det är deras sak att göra den bedömningen, även om också jag tycker att verklighetsförankringen, kontakten med näringslivet och sådant är oerhört viktigt. När det gäller om detta ska ske genom praktik eller om de har andra idéer för hur detta ska säkerställas tycker jag att de ska tävla med idéer. De ska ta initiativ, och det ska vara deras ansvar.

Jag värjer mig emot att jag ska sitta här och säga att Chalmers ska ha si och så mycket praktik på den och den linjen eller att andra utbildningar ska ha andra nivåer. Det vill jag ska vara deras ansvar.

Eftersom Axel Darvik inte har rätt till några fler inlägg ska jag inte ställa några frågor, men jag vill till sist åter säga min uppfattning. Sverige behöver fler människor med hög utbildning. Dagens gymnasister behöver samma chans till högre utbildning som dagens 20-åringar och 23-åringar. Jag tycker att det är orimligt att ställa dessa två rimliga behov för Sverige och för ungdomarna mot kvaliteten i högskolan. Det är en konstlad motsättning. Sverige behöver båda.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 18 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Nina Lundström har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att flytten av E 18 ska genomföras i enlighet med tidigare ställda löften från regeringen i syfte att möjliggöra byggandet av den planerade nya stadsdelen i Sundbyberg.

Nina Lundström syftar på den planerade utbyggnaden av E 18 mellan Hjulsta och Ulriksdal. Regeringen beslutade den 6 oktober i år om kompletterande direktiv till Vägverket inför redovisningen av den nationella väghållningsplanen. I direktiven angav regeringen att utbyggnaden av E 18 mellan Hjulsta och Ulriksdal ska påbörjas i perioden 2006–2009. Regeringen avser att i regleringsbrevet ge Vägverket i uppdrag att planera verksamheten för att byggstarta sträckan Hjulsta–Ulriksdal under 2007. När det gäller den fysiska planeringen av vägutbyggnaden håller Vägverket just nu på med att slutföra arbetsplanen. Vägverkets beslut att fastställa en arbetsplan kan sedan överklagas till regeringen.

Regeringens infrastrukturbeslut förra året innebar förbättrade förutsättningar för kommunernas bostadsförsörjning i Stockholms län. Ramen för länsplanen i Stockholms län utökades med 895 miljoner kronor. Den viktigaste orsaken till höjningen var att regeringen ville stödja infrastrukturprojekt som bidrar till att öka bostadsbyggandet i Stockholmsregionen, till exempel utbyggnaden av friluftsstaden Riksten i Botkyrka kommun och utbyggnaden av Vega i Haninge kommun. Andra viktiga vägutbyggnader för bostadsbyggandet är Norra länken, Norrortsleden, riksväg 73 till Nynäshamn och Södertörnsleden. Regeringen har dessutom beslutat att i den fortsatta planeringen av de 0,8 miljarder kronor som avsatts till smärre åtgärder längs det nationella stamvägnätet ska Vägverket ta särskild hänsyn till sådana åtgärder som kan leda till ett ökat bostadsbyggande i Stockholms län.

Sammantaget innebär detta att regeringens infrastrukturbeslut kommer att förbättra förutsättningarna för en ökad bostadsutbyggnad i Stockholms län.

Anf. 19 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret.

Det är en lång rad av händelser som gjort att jag har valt att ställa interpellationen. Den 25 oktober hade jag en interpellationsdebatt med samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin som då berättade om sitt första spadtag i Stora Ursvik. Hon hade då givit ett mycket intressant löfte, som naturligtvis glädde de lokala aktörerna väldigt mycket eftersom det var en förutsättning för att bygga denna nya stadsdel, alltså stadsdelen Stora Ursvik i Sundbyberg i Stockholms län.

Dock dröjde det inte länge förrän man kunde läsa följande i lokaltidningen i Sundbyberg: Vägverket sviker Ursviksprojektet. Man säger också att Mona Sahlin vid byggstarten av den nya stadsdelen Ursvik lovade att E 18 ska börja flyttas nästa år, det vill säga år 2006.

Så beskrivs det i artikeln varför man inte anser att man kan få till stånd en byggstart 2006. Vägverket anger resursbrist och regeringens prioriteringar av andra projekt. Det var också ett viktigt skäl för mig att

framställa interpellationen, att få veta vad regeringens intentioner är utifrån att Vägverket faktiskt har beskrivit en helt annan typ av verklighetsbild.

I statsrådets svar konstateras att det nu är 2007 som gäller. Då tycker jag att det är väldigt viktigt att veta att det är 2007 som den utlovade byggstarten kommer att bli av när det gäller sträckningen E 18.

Mats Hellström, landshövdingen i Stockholms län, fick regeringens uppdrag att beskriva vilka hinder som fanns med anledning av bostadsbristen, och han sammanställde då rapporten *Vägskalet för bostadsbristen – trafikinfrastruktur öppnar för 56 000 nya bostäder i Stockholms län*. Frågorna kring infrastruktur och bostäder är ju oerhört nära sammankopplade i denna region, liksom i många andra regioner. Där finns också denna sträckning angiven. I rapporten finns också så kallade *Letter of Intent* eller ”avtal” beskrivna där kommunerna anger vilka infrastrukturprojekt som är angelägna.

Då förstår statsrådet att jag fortfarande hyser en viss vaksamhet inför vad löftet kommer att innebära. När man sedan tittar på finansieringen kan man konstatera att kostnaderna för denna vägsträckning anges till en bit över 2 miljarder. Regeringen anslår 895 miljoner som extrainsatser. Med tanke på att Vägverket i artikeln beskriver att de finansiella frågorna är väldigt avgörande liksom regeringens prioritering av andra vägprojekt ute i landet hyser jag ändå fortfarande en stor farhåga för realismen i det löftet.

Jag skulle vilja höra från statsrådet i dag: Är det 2007 som nu gäller? Har regeringen sett till att de finansiella förutsättningarna, det vill säga pengarna, finns för att detta ska bli möjligt?

Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i Nina Lundströms beskrivning av förhållandet mellan infrastruktur och möjligheten att bygga nya bostäder. De hänger naturligtvis tätt ihop. I större städer följs de åt ännu tätare. Därför är det ingen tillfällighet att vi i planerna för infrastrukturprojekten under de kommande åren har varit oerhört tydliga med att säga att vi ska prioritera infrastruktuursatsningar som också kan generera möjligheter till att städer och stadsdelar kan utvecklas och att nya bostäder kan byggas.

Sedan följer det tyvärr alltid i stora infrastrukturprojekt mycket av oro och många debatter. Jag lever med detta varje dag och kommenterar vägsträckor i hela vårt land där det finns en oro för att man har hört någon som har sagt att det kanske inte blir aktuellt. Det speglar ju också hur viktig infrastrukturen är. Vi är beroende av att de planer som har slagits fast håller och att vi kan lita på att infrastrukturen fungerar så att vi alla kan förverkliga våra drömmar.

Med det vill jag också säga att jag inte utesluter att regeringen får göra nya svåra prioriteringar, eftersom pengarna ändå är begränsade. Vi har gjort det tidigare, till exempel i beslutet om Trollhättan där vi omdisponerade pengar från hela landet för att kunna kraftsamla ytterligare på infrastruktur runt omkring Trollhättan.

Jag vill säga det därför att det finns några projekt i de beslut som regeringen har fattat som har lyfts fram som särskilt angelägna och där regeringen har pekat ut de byggnationerna på både väg- och järnvägs-

Svar på
interpellationer

sidan. Just den här sträckan mellan Hjulsta och Ulriksdal för att man ska möjliggöra en stadsdel i Stora Ursvik i Sundbyberg är en sådan prioriterad sträcka.

När jag då har sagt det betyder det att vi också naturligtvis kommer att bidra till att det finns full finansiering för den sträckan. I det tidigare beslutet som regeringen fattade skrev vi att byggstarten ska ske någon gång mellan 2006 och 2009. Det är väldigt vanligt att man har det intervallet i ett beslut eftersom det i början av ett projekt är svårt att vara helt säker på hur lång tid alla prövningar och utredningar ska ta.

I dag har vi ett betydligt bättre underlag om hur det arbetet har gått. Därför kommer vi också i regleringsbrevet att förtydliga uppdraget till Vägverket. I regleringsbrevet till Vägverket skriver vi in att byggstarten *skall* ske under 2007.

Anf. 21 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tror att det behövs väldigt tydliga besked, inte minst med tanke på det som statsrådet säger. Statsrådet kommer ju att ha en annan debatt i dag som handlar om en annan vägsträcka i den här regionen som faktiskt har behandlats som en jojo. Jag själv har färdats på just den vägsträckan i många år och konstaterat att löften har dragits tillbaka med nya prioriteringar etcetera.

I det här fallet handlar det också om uppemot kanske 4 000 bostäder. Får man inte en finansiering och inte kan påbörja arbetet kommer stora delar av det projektet att förflyttas i tid.

Jag har varit med i flera debatter bara den här veckan när människor ständigt frågar: Vad gör ni politiker för att se till att det kan skapas förutsättningar för att bygga bostäder? Då brukar jag säga: Det finns en rad hinder för att kunna komma i gång med vissa bostadsprojekt. Åtminstone jag kommer att göra allt jag kan för att se till att eliminera så många hinder som möjligt.

I den här frågan är det dock regeringen som helt och hållet faller avgörandet. Folkpartiets budgetförslag kommer ju inte att få majoritet, men där har vi anslagit betydligt mycket mer pengar. Men jag vill ändå uppmärksamma på att när ett statsråd gör ett spadtag och ställer ut ett löfte om 2006 uppfattas det som löfte från regeringen. Så skulle jag också ha uppfattat det och det gjorde de som var med vid spadtaget.

Nu är det ett nytt årtal som gäller, 2007. Men statsrådet har redan gjort reservationer för att om någonting skulle hända kan regeringen tänka sig att omprioritera, men det här kommer att vara prioriterat i någon mån.

Jag vill också ta upp de finansiella förutsättningarna. Anser inte statsrådet att det måste finnas en viss förståelse för att människor i den regionen tycker att det är konstigt att man anslår 895 miljoner för den här typen av viktiga vägprojekt, men för en test och en folkomröstning avsänter regeringen 3,8 miljarder, en test som man inte ens vet vad den ska leda till? I dagsläget är det dessutom väldigt osäkert hur resultatet av folkomröstningen kommer att bli.

Legitimiteten för den typen av projekt finner inte gehör hos medborgarna. Om man frågar en stockholmare vad han eller hon skulle vilja göra för 3,8 miljarder, så är det inte att genomföra ett test, utan det är att

få i gång de långsiktiga infrastrukturprojekten som är den första prioriteringen.

Jag skulle vilja att statsrådet gav ett slags beskrivning av hur regeringen tänker. Om det är de finansiella förutsättningarna som enligt den här artikeln där Vägverket uttalar sig är en central fråga – det vill säga vilka prioriteringar regeringen gör och hur mycket som satsas – tror jag att många i den här regionen skulle tycka att 3,8 miljarder för att fortsätta infrastrukturprojekten skulle ha varit oerhört mycket mer välkommet.

Folkpartiet har sagt nej till de 3,8 miljarderna till folkomröstningen. Vi har också redan för nästa år anslagit ½ miljard mer för vägprojekt i landet, och vi anslår betydligt mer under de kommande åren fram till 2008 och även därefter. Vi anser att dessa infrastrukturprojekt är viktiga. Infrastrukturen är en del av samhällets blodomlopp. Just för att den samverkar med bostadsbyggandet tror vi att man kan göra mycket mer.

Men jag skulle ändå vilja höra statsrådets resonemang kring om det inte hade varit bättre att satsa de 3,8 miljarderna på viktiga infrastrukturprojekt så att de åtminstone får en chans.

Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det låter på Nina Lundström som att vi bara satsar 895 miljoner kronor totalt på infrastruktur i Stockholm. Dessa pengar är egentligen småpengar – med all respekt för att för var och en av oss är 895 miljoner kronor ohyggligt mycket pengar, men när man bygger infrastruktur är det inte det. Dessa pengar används för att lösa upp en del knutar runt trafikplatser för att underlätta för ytterligare bostadsbyggande.

Som jag nämnde i mitt interpellationssvar kostar naturligtvis all infrastruktur – den som vi påbörjar nu, den som vi håller på med, Södra länken, Tranebergsbron och mycket annat – många miljarder, så vi kraftsamlar när det gäller infrastrukturen i och omkring Stockholm och har goda argument för att göra det. Här behöver man bygga bostäder, men man behöver också göra någonting mer, och det är att försöka få transportsektorn att bidra till att stockholmarna får en bättre miljö.

Mats Hellström, landshövdingen i Stockholm som Nina Lundström nämnde tidigare, hade ett uppdrag från regeringen att titta på hur man kan leva upp till ambitionerna i Kyotoprotokollet om en ren miljö för alla människor. Hans rapport till regeringen visar just att transportsektorn är den svaga länken i vår storstadsregion. Det tar jag på stort allvar. Vi måste fundera över hur vi kan vidta åtgärder och fatta beslut som innebär att luften i och omkring Stockholm blir mycket bättre för alla som lever här hela tiden eller som besöker vår huvudstad. Då måste transportsektorn bidra.

Då vill jag att vi ska bygga en del vägar för att möjliggöra för bostadsbyggande och för att bygga bort en del farliga och smala vägar. Men jag tror inte att vi bara kan bygga vägar för att få en bättre miljö, utan vi måste också till exempel göra den viktiga investeringen i Citybanan för att öka spårkapaciteten i och omkring och till och från Stockholm. Vi måste också bygga ut kollektivtrafiken för att underlätta och möjliggöra för alltfler att åka kollektivt.

Utifrån detta tycker jag att det försök som vi nu ska ha med trängselavgifter är oerhört viktigt. Jag hoppas att det får ett bra gehör hos

medborgarna i Stockholm, att det ska bli enklare och smidigare att åka kollektivt. Det kommer att bidra till att luften i och omkring Stockholm blir bättre.

Jag tror att det är summan av allt det vi gör – nya vägar, nya investeringar i den spårbundna trafiken och kanske ytterligare åtgärder, som några av de som Mats Hellström pekade på – som vi måste titta på. Han undrar till exempel om det är nödvändigt att ha krav på dubbdäck i och omkring vår storstadsregion. Det måste vi också återkomma till för att på olika sätt hjälpas åt att förbättra miljön i Stockholm.

Men det som vi nu ska göra på E 18 mellan Hjulsta och Ulriksdal är angeläget. Regeringen kommer att vara oerhört noga med att fullfölja beslutet i regleringsbrevet om byggstart 2007. Vi kommer naturligtvis också att vara noga med att projektet finansieras.

Det är inte ovanligt att infrastrukturprojekt blir dyrare än vad vi har räknat med. Det kommer att framgå också i nästa interpellationsdebatt. Jag har i mina samtal med både Banverket och Vägverket frågat om de har någon aning om ifall det någonsin har funnits något projekt som har blivit billigare, och på det är svaret nej. Vi har en beredskap för att det blir dyrare än vad vi tror från början.

Anf. 23 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Just precis. Statsrådet nämnde nu att det ändå finns ett antal reservationer för faktorer som kan påverka om det blir av eller inte och i vilken takt. Jag har nu sett det utdelade interpellationssvaret som statsrådet så småningom kommer att läsa upp här, och det visar på att många projekt riskerar att stoppas eller skjutas på framtiden. Jag tolkar dock statsrådets svar, att regeringen avser att nu prioritera den vägsträckning av E 18 som berör Sundbyberg, som att regeringen kommer att avsätta de pengar som behövs för att det ska vara möjligt och att det är år 2007 som gäller. Men jag kommer definitivt själv att mycket noggrant följa utvecklingen i och med att jag kan konstatera att det har varit många turer under årens lopp när det gäller väg 73 till Nynäshamn. Det har varit som en jojo fram och tillbaka. Spadtaget är taget, men uppenbarligen finns det en rad hinder för att det verkligen ska bli av.

När det sedan gäller pengarna är 895 miljoner självfallet inte den totala potten, för alla vet ju vad infrastrukturinvesteringar kostar, men det vad som stod i svaret att statsrådet avsåg att ytterligare tillföra. Då vill jag bara ställa det i relation till de 3,8 miljarderna som ett test med biltullar kostar. Jag tror att det finns ett legitimitetsproblem när man väger av testets innehåll med allt det goda som det kunde ha inneburit. Jag tror att den legitimiteten är borta i dag, att det finns alldeles för mycket nackdelar och att det är en fullständig felkonstruktion. Jag är emot hela testet och tycker att man helt enkelt skulle ha satt stopp för det och använt pengarna bättre.

Det är också så att den spårbundna trafiken behövs – där har Folkpartiet lagt fram förslag – och att det behövs en rad ytterligare investeringar. I dag har vi ständiga infarkter i detta blodomlopp, och det går inte att bygga bostäder när varken kollektivtrafiken eller vägarna fungerar. Då blir det stopp i bostadsbyggandet, och alla vet vad det innebär för tillväxten etcetera.

Jag vill tacka för debatten, herr talman.

Anf. 24 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag vill bara återkomma och vara oerhört tydlig med att Nina Lundström har tolkat mig alldeles rätt när det handlar om regeringens ambitioner vad gäller E 18 mellan Hjulsta och Ulriksdal.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2005/06:137 om utbyggnad av väg 73 till Nynäshamn

Anf. 25 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Marietta de Pourbaix-Lundin har frågat mig vad jag avser att göra för att väg 73 ska kunna färdigställas med den standard och enligt den tidsplan som utlovades vid första spadtaget.

Det första spadtaget på väg 73 togs den 20 september i år. Vid det tillfället var endast ett fåtal av de entreprenader som utbyggnaden består av upphandlade. Vägverket ser en risk för att de stora entreprenader som återstår att upphandla blir dyrare än vad det finns medel till. Orsakerna till detta är bland annat att marknadspriserna under den senaste tiden har ökat påtagligt på grund av överhettning i byggbranschen och att kostnaderna för de geotekniska undersökningarna har stigit jämfört med den ursprungliga prognosen. Vägverket prövar nu förutsättningarna och möjligheterna att anpassa objektet för att klara den angivna kostnadsramen utan att ge avkall på framkomlighet och trafiksäkerhet. I det arbetet analyseras bland annat målstandarden längs sträckan Älgviken–Fors och anslutningar till övriga vägnät.

Vägverket har i uppdrag att rapportera till regeringen om ett projekt får en kostnadsökning på mer än 10 % jämfört med de fastställda långsiktplanerna. Någon anmälan från Vägverket angående kostnadsökningar för väg 73 har inte inkommit.

Jag kommer att noga följa det arbete som Vägverket nu inlett angående väg 73.

Anf. 26 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Det är bara drygt två månader sedan Göran Persson tog första spadtaget för utbyggnaden av väg 73, Nynäsvägen. Det skulle bli motorvägsstandard, två körfält i varje riktning med mitträcke och trafiksäkra av- och påfarter, och vägen skulle vara klar 2009.

Väg 73 är en väldigt olycksdrabbad väg. Det vet alla. Vägen har också väldigt stor betydelse för hela regionen, naturligtvis för Södertörn och Nynäshamn men också för hela Östersjöregionen eftersom väldigt många färjor kommer till Nynäshamns hamn. De kommer från Gotland, Polen, Estland, Lettland.

Vi är många som har kämpat länge för den här vägen, bland annat organisationen Väg 73 nu. Självt vet jag inte hur många interpellationer, frågor och motioner jag har väckt i den här frågan. Jag har debatterat med många ministrar före Ulrica Messing i frågan.

Vi var väldigt många som var med vid första spadtaget och ropade: Äntligen! Nu skulle ju det här äntligen bli av. Men knappt hade jorden på Göran Perssons spade vid första spadtaget torkat – jag tror att bläcket knappt hade torkat i broschyren som jag fick hem i brevlådan som beskriver hur fantastisk den här vägen ska bli – förrän det kom signaler om att pengarna inte räcker till utbyggnaden på det sätt som det var tänkt.

Vägverket måste nu överväga om man ska försämra standarden eller försena vägen. Det är inte konstigt att jag blir ganska orolig för vad som kommer att hända med tanke på hur segdraget det har varit innan första spadtaget togs. Det är skälet till min interpellation.

Herr talman! Jag kan bara säga att svaret bekräftar mina farhågor. Det bekräftar att vägen inte kommer att bli på det sätt som det var tänkt. Det kommer att bli försämringar eller förseningar. Så svaret har egentligen gjort mig ännu mer orolig än jag var innan jag skrev interpellationen.

Jag kan citera vad Ulrica Messing skriver i slutet av interpellations-svaret: ”Jag kommer att noga följa det arbete som Vägverket nu inlett angående väg 73.” Och? säger jag som ungdomarna. Vad innebär det? Det får jag inget svar på.

Herr talman! Mina frågor kvarstår faktiskt, för jag har inte alls fått svar på dem. Jag frågade: Vad avser regeringen att göra för att väg 73 ska kunna färdigställas med den standard som utlovades vid det första spadtaget? Vad kommer regeringen att göra för att väg 73 ska kunna färdigställas enligt den tidsplan som utlovades vid första spadtaget? På detta har jag inte fått något svar över huvud taget.

Allt annat än att fullfölja detta är ett stort politiskt svek med tanke på de tydliga politiska ställningstaganden som regeringen har gjort vad gäller väg 73.

Det går att läsa i ett pressmeddelande som kom i och med att man hade sagt att det var okej med väg 73. Jag minns den senaste interpellationsdebatten som Ulrica Messing och jag hade förra våren, där vi var väldigt överens. Vi var överens om att vi båda skulle stå och ropa ”äntligen” vid första spadtaget. Jag var där vid första spadtaget. Ulrica Messing var inte där, men vi var helt överens om hur viktig den här vägen är. Därför är det, som jag säger, ett stort politiskt svek om inte väg 73 kan fullföljas enligt den standard och den tidplan som har utlovats. Jag vill hoppas att jag i dag får svar och garantier om att det kommer att bli så.

Anf. 27 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Då återkommer jag till min oro. Det är just den här typen av konsekvenser i samband med dessa viktiga infrastrukturprojekt som gjorde att jag i den tidigare interpellationsdebatten i dag ville lyfta fram vilken långsiktig hållbarhet den här typen av spadtag och löften egentligen har.

Jag har också följt det här vägprojektet, väg 73, under många år. I det här fallet handlar det också om vilka tillväxtmöjligheter och nya förutsättningar man ger kommuner. I det här fallet handlar det inte minst om Nynäshamn, som har drabbats hårt av både försvarsbeslut och företagsnedläggningar. Man kan konstatera att mycket av förutsättningarna för kommunen och den här delen av regionen bygger på infrastrukturen – inte minst just väg 73, men också den spårbundna trafiken.

Det är självfallet så att om det nu stökas till och projektet inte kommer att kunna fullföljas som det har varit avsett, som man har utlovat vid spadtaget – ”äntligen”, precis som Marietta de Pourbaix-Lundin sade – kommer det också att få konsekvenser för den här kommunen.

Det finns en sak i statsrådets svar som jag tycker är väldigt intressant. Här anges bland annat att det på grund av överhettningen i byggbranschen finns anledning att tro att det kan bli problem. Då är min fråga: Vad gör regeringen åt det? Det är ju en väldigt angelägen fråga. Byggbranschen debatteras i många olika sammanhang. Jag har menat att det behöver släppas fram fler aktörer. Det behöver ses till att det finns utbildning. Det behöver också skapas möjligheter för fler företag som agerar inom den här branschen. Nu anger regeringen att det finns grund för överhettning. Om regeringen anser att det finns överhettningsproblem *här* kommer ju dessa överhettningsproblem också att drabba många andra projekt. Då vill jag veta: Vad exakt tänker regeringen göra åt detta?

Anf. 28 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag måste börja med att svara på den senaste frågan: Vad gör regeringen åt överhettningen? Det är ju så det blir. Om man ska göra mycket arbete på en och samma plats vid ett tillfälle blir det dyrare. Och ju fler jobb det finns att konkurrera om, desto högre pris kan naturligtvis entreprenörerna ta ut. Det vet vi. Och vi vill ändå bygga mer. Om det är dålig konkurrens inom byggsektorn ska Konkurrensverket bevaka det. Finns det misstanke om karteller ska man verkligen gå till botten med det. Men att det blir dyrare för att det nu byggs väldigt mycket – ja, så fungerar marknadsekonomin. Det vet regeringen.

Vi vill inte försöka ändra på marknadsekonomin, utan vi vill att det ska vara de spelreglerna som gäller. Då får vi i stället ha en beredskap och fundera på hur vi kan anpassa budgetarna och länsplanerna efter det. Man skulle kunna säga att blir det alltför dyrt kanske man ska vänta med att upphandla de här objekten. Det vill inte jag. Så fort vi har utlovat ett objekt, när arbetsplanerna är antagna, när överklagandena är gjorda, när regeringen har pekat ut och spadtaget är på plats, vill jag att bygget ska gå i gång och att det ska göras klart. Det vill jag för att jag tar hänsyn till enskilda medborgare. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kanske man skulle säga, om man tittar på Vägverkets budget, att det vore bättre att vänta ett halvår och göra om upphandlingen. Man kunde kanske då få den billigare. Jag tar inte hänsyn till det.

Om regeringen har lovat byggstart vid ett visst tillfälle vill regeringen också genomföra byggstarten. Då blir det ibland dyrare. Det blir det i och omkring Stockholm nu när vi bygger mycket, men inte bara här. Vi märker det också i andra områden där det varit mycket byggnationer under en längre tid. Det blir ofta dyrare än man hade tänkt sig. Vi ser det på Botniabanan. Vi kommer att se det på sträckor i Västra Götaland och kanske också när det gäller Citytunneln.

Då måste man vara flexibel med ramarna till både Vägverket och länsstyrelserna, och då vill jag gå tillbaka till det som Marietta de Pourbaix-Lundin tog upp. Det här med riksväg 73 är ju unikt på många sätt. Den ingår inte i någon nationell plan, utan den är i länsplanen. Ändå är den utpekad av regeringen. Den arbetsplan som regeringen har fattat beslut om är en fyrfältsväg, alltså en två-plus-två-väg. Jag ställer mig

tveksam till om det är så att väglagen ger Vägverket möjlighet att väsentligt skilja sig från eller bryta mot den vägplanen. Det måste Vägverket i så fall komma tillbaka till regeringen och fråga. Jag är mycket tveksam till det.

Enligt min mening är väglagen väldigt klar. Vi har gett en arbetsplan för två-plus-två-väg. Då är det också det som ska verkställas. Jag utgår från att om Vägverket skulle vilja att regeringen prövade något annat måste de komma tillbaka. När man nu tittar på om man kan försöka hålla nere priset på något sätt utgår jag från att det mer handlar om huruvida man kan slopa någon trafikplats längs vägen. Men då bygger det också på att man kan göra det utan att man försämrar framkomligheten eller standarden. Vilka ambitioner vi har för bygget ingår också i arbetsplanen.

Som svar, igen, på Marietta de Pourbaix-Lundins fråga, vill jag alltså säga att detta inte är något ovanligt. Vi ser det i samband med väldigt många projekt. Jag har en beredskap för att det också kommer att hända i samband med fler projekt i Stockholm, inte minst utifrån att vi bygger så mycket nu. Det skulle kunna föra med sig att vi får göra ytterligare omprioriteringar i länsplanerna. Vi har ju redan fördelat pengar till Stockholms fördel. Vi lägger väldigt mycket pengar i deras länsplan från början de första åren. Det gör vi bland annat mot bakgrund av riksväg 73. Andra län har mer pengar i slutet av den här planeringsperioden. Vi får fördela pengarna lite rättvist.

Så ja, jag följer frågan noga, och min bedömning är att arbetsplanen för Älgviken-Fors gäller fyrfältsväg. Jag ställer mig mycket tveksam till att man kan göra avsteg från det.

Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Då hade det varit enkelt att svara på min fråga och säga: Ja, regeringen kommer att garantera att vägen kommer att byggas ut enligt den standard som utlovades vid första spadtaget och enligt den tidsplanen. Men det svaret får jag ju inte riktigt. Man förutsätter att Vägverket hit-och-dit gör hit-och-dit. Det är vad Ulrica Messing gör: förutsätter. Det är egentligen att be Vägverket göra ett sådant där reptrick som nästan blir omöjligt i slutändan. Det kan faktiskt sluta så.

Som jag sade tidigare är detta, precis som också Ulrica Messing själv säger, väldigt unikt eftersom regeringen i princip har öronmärkt pengar och gjort det tydliga politiska ställningstagande som jag pratar om. Det är därför allt annat blir ett svek om inte detta fullföljs. Jag läste med intresse i helgen att Pär Nuder, finansministern, går ut och lovar pengar till finansiering av ombyggnad av E 18. Han menar att när han säger det här kommer det att bli så eftersom Vägverket är en myndighet underställd regeringen. När finansministern säger att det ska bli så blir det så, säger han. Då kan väl Ulrica Messing säga på samma sätt? När vi nu har sagt av väg 73 ska byggas enligt den här standarden och enligt den här tidsplanen kommer det också att bli så. Det är ju enkelt att säga det. Kan Pär Nuder säga det så kan Ulrica Messing säga precis samma sak och ge detta enkla svar.

Jag vill också peka på att det har spridits en optimism i Nynäshamn och hela Södertörnsområdet när man vet att vägen nu, efter så många år, äntligen ska bli av. Men jag har hört signaler som gör att denna optimism

faktiskt bör dämpas. Jag har hört att det kanske inte kommer att bli på det här sättet. Vi har också planerna på en hamn i Norvik. Allt hänger ju ihop för att den här regionen ska kunna utvecklas. Därför behövs detta klara och tydliga besked från Ulrica Messing i dag, här och nu: Regeringen garanterar att väg 73 byggs enligt den standard och tidsplan som är utlovad och absolut ingenting annat.

Sedan vill jag också anknyta till hur man kan lägga pengar på saker som vi stockholmare tycker är helt förödande. Det är trängselskatteförsöket. 3,8 miljarder av skattebetalarnas pengar, det är i och för sig hela landet som får betala det, för att lägga på något som vi stockholmare inte vill ha! En majoritet av stockholmarna vill inte ha detta. Sedan behöver jag inte gå in på alla svek som finns med i det här, vallöften som utställdes från Annika Billström om att inte det här skulle införas. Ändå gör nu regeringen detta, och alla vet att det beror på att regeringen annars inte skulle sitta vid makten här i riksdagen. 3,8 miljarder kronor som hade kunnat användas till så mycket annat! Vi vet att Göran Persson vid första spadtaget också utlovade dubbelspår till Nynäshamn. Det hade nästan kunnat finansieras med dessa 3,8 miljarder kronor.

När det gäller den överhettade arbetsmarknaden för byggnadsarbetare tittade jag just på statistiken över hur många byggnadsarbetare som är arbetslösa. 6,9 % är arbetslösa. Alla kan säkert inte användas till vägbyggen, det vet jag. Men det finns fortfarande en stor arbetslöshet bland byggnadsarbetare. Sedan finns det också möjlighet att ta in folk från andra länder. Det är en annan fråga som man skulle kunna överväga vid denna överhettning. Så nog går det att få fram byggnadsarbetare och anläggningsarbetare.

Som sagt väntar jag fortfarande och ger Ulrica Messing en sista chans att tala om att väg 73 kommer att bli precis vad den är utlovad att bli och i tid.

Anf. 30 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Precis som Marietta de Pourbaix-Lundin anförde här blir man utifrån det som står i statsrådets svar väldigt undrande, men det blir klarare och klarare ju längre debatten pågår.

Jag efterlyser också det klara besked som ministern gav vad gäller E 18, det vill säga att regeringen kommer att se till att detta blir möjligt att fullfölja enligt planerna.

Men i svaret finns det många dubbeltydigheter. Statsrådet anger att Vägverket prövar förutsättningar och gör nya överväganden. Det är väl kanske det som förvirrar. Men det går att svara mycket enkelt. Statsrådet kan svara precis som beträffande E 18: Ja, regeringen tänker se till att detta arbete fullföljs.

Jag ska återigen säga något beträffande överhettning i byggbranschen. Det är möjligen så att det beror på vilken debatt som man deltar i. Jag kan konstatera att man i andra debatter när vi diskuterar konkurrensfrågor inom byggbranschen brukar måla upp en rad hotbilder, till exempel att det handlar om att inte konkurrensutsätta den svenska arbetskraften. Ibland påstår man att det skulle ske någon form av ojusthet och så vidare.

Jag är för att man ska ha mycket tydliga och bra spelregler för alla som verkar inom Sveriges gränser och att man ser till att det skapas möjligheter. Därför välkomnar jag statsrådets mycket tydliga besked om att man självfallet ska se till att det finns möjligheter utifrån en marknadsekonomi att få det att fungera. Men jag vill bara konstatera att det har varit andra tongångar i många andra debatter och att det handlar mer om protektionism än om att se till att skapa goda förutsättningar och goda spelregler för alla aktörer.

Jag tycker att statsrådet vid tillfälle ska läsa någonting om konkurrensen inom byggbranschen inom utgiftsområde 18. Det är visserligen samhällsbyggnadsministrarnas ansvarsområde, men där står det också lite grann om byggkonkurrens. Jag tycker att man skulle kunna utveckla detta betydligt mycket mer just utifrån det som statsrådet anger här, nämligen att det finns risk för överhettning. Men även där bär faktiskt regeringen ansvaret för att vidta åtgärder.

Anf. 31 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Arbetet med konkurrensfrågorna kopplade till byggsektorn engagerar mig mycket. Jag har varit ansvarig för konkurrenslagstiftningen, och jag är väldigt mån om att Mona Sahlin fortsätter det arbetet. Jag är övertygad om att vi alla tjänar på det eftersom vi vill se mer av byggande. Den frågan arbetar vi alltså med i regeringen.

Jag tycker inte att mitt svar var så dåligt. Jag tycker ändå att jag har beskrivit att när spadtaget togs i september var upphandlingen hos få entreprenörer klar. När detta arbete nu fortsätter ser Vägverket att upphandlingarna blir dyrare än beräknat. Då tittar Vägverket på om det finns någonting där man kan dra ned kostnaderna – någon påfart, någon avfart eller någon trafikplats. Det arbetet pågår.

Min och regeringens bedömning när vi tog beslutet var att vi ska bygga en fyrfältsväg. Det är fortfarande min bedömning att vi ska göra det därför att det är det som regeringen har beslutat om enligt arbetsplanen.

Om Vägverket nu ser att detta blir mer än 10 % dyrare än vad vi har anslagit i budgeten, ska Vägverket komma tillbaka till regeringen för att få det godkänt. Det har Vägverket inte gjort. Det tar jag som ett tecken på att man ändå hittar möjliga besparingar som inte påverkar arbetsplanen.

Jag är oerhört mån om att vi ska hålla tidsplanen eftersom jag delar den bild som både Nina Lundström och Marietta de Pourbaix-Lundin har gett här, nämligen att det i dag finns en framtidstro och mycket av nya möjligheter i och omkring Nynäshamn. Jag har själv varit där ett antal gånger. Och man kan inte minst titta på vilka möjligheter till bostadsbyggande som man har och det stora intresse som har funnits för att köpa tomter när kommunen har avstyckat sådana. Det är klart att det intresset har vuxit mycket utifrån att man ser att det här finns möjligheter att pendla på en större arbetsmarknad.

Detta är alltså en viktig investering. Vi ska hålla tidsplanen. Det finns ännu ingen anledning att göra avsteg från arbetsplanen. Och jag utgår från att Vägverket hittar förslag till eventuella besparingar, om man ser att det är nödvändigt, som håller sig inom arbetsplanen.

Anf. 32 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Nu blev jag väldigt orolig. Det finns ännu ingen anledning att göra några avvikelser. Det betyder att en sådan anledning kan uppkomma senare och att vägen får en annan standard eller en annan tidsplan.

Fortfarande förmår inte Ulrica Messing att rakt av säga: Ja, jag garanterar här i dag att vägen kommer att byggas ut enligt den standard som utlovades vid det första spadtaget och enligt den tidsplanen. Det svaret får jag inte, utan det snackas runt ganska mycket med bedömningar hit och dit, att sista ordet inte är sagt och att vi inte vet hur det blir. Det gör mig väldigt orolig. Det tror jag även gäller alla som bor i Nynäshamn och alla andra som känner att väg 73 borde byggas ut och redan borde ha byggts ut.

Jag tycker att detta är en trovärdighetsfråga. Ska man tro på regeringen, eller ska man inte tro på regeringen? Det är en fråga om svek också, som jag sade. Det är ett stort politiskt svek om det inte blir så eftersom Ulrica Messing själv bekräftar det som jag vet, nämligen att pengarna i princip är öronmärkta. Det har gjorts ett tydligt uttalande från regeringen att vägen ska byggas enligt en viss standard och enligt en viss tidsplan.

Jag kommer för egen del att följa detta väldigt noga. Det här kanske inte blir den sista interpellationsdebatten. Jag kommer säkert att skriva fler interpellationer. Jag kommer alltså att jaga regeringen och Ulrica Messing så fort jag hör den minsta antydning om att det som utlovats inte kommer att fullföljas.

Men, som sagt, Ulrica Messing har fortfarande en sista chans att klart och tydligt säga: Ja, regeringen står för det som den lovade vid det första spadtaget.

Nu upprepar jag för tionde gången, tror jag, att väg 73 ska byggas ut till en fyrfältsväg, två fält i varje riktning, med mitträcken och trafiksäkra av- och påfarter. Och vägen ska vara färdig 2009. Det kan Ulrica Messing säga här och nu. Då kommer vi att känna oss betydligt lugnare. Och det handlar inte i första hand om mig – visserligen bor jag också längs denna väg – utan om alla som är berörda av den i Nynäshamn och alla som kommer med färjor från flera länder som har räknats upp.

Jag förväntar mig detta svar av Ulrica Messing.

Anf. 33 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Min bild är aldrig att sista ordet är sagt när Marietta de Pourbaix-Lundin och jag har interpellationsdebatter. Och jag välkomnar ytterligare sådana. Jag tycker att det är bra att vi har interpellationsdebatter om infrastrukturen.

Jag vill bara vara tydlig. Vi har nu talat om viktiga infrastrukturprojekt i Stockholm och runtomkring Stockholm. Jag är angelägen om dem. Men jag antar att det är många andra som lyssnar på dessa interpellationsdebatter, och därför vill jag för tydlighetens skull säga att jag är lika angelägen om att hålla alla löften som regeringen har gett i fråga om infrastruktur. Det kan handla om Enånger i Hudiksvall, Salaproppen, Karlskoga, E 6:an, riksväg 45 Hån-Töcksfors och så vidare därför att jag är nationellt ansvarig för infrastrukturen. För mig är därför regeringens löften och regeringens beslut från norr till söder och från väster till öster oerhört angelägna.

När det gäller riksväg 73 har regeringen tagit beslut om en fyrfältsväg. Så sent som i går när jag talade med Vägverket hade man ingen avsikt att komma tillbaka till regeringen med någonting annat. Man känner en oro för att upphandlingarna blir dyrare än man hade räknat med. Jag är inte överraskad av detta. Vi ser det på andra områden också när vi bygger mycket mer. I går trodde Vägverket inte att man behöver komma tillbaka till regeringen därför att projektet ska bli mer än 10 % dyrare.

Jag beklagar om den debatt som blir i kölvattnet av infrastrukturobjekt skapar onödig oro bland medborgarna. Det är inte min avsikt. Regeringens beslut gäller.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.39 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 11.30, då de för dagens bordläggning aviserade ärendena väntades föreligga.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 11.30.

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utrikesutskottets betänkanden 2005/06:UU1 och UU2
Trafikutskottets betänkande 2005/06:TU1

6 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Motioner
med anledning av framst. 2005/06:RRS6 Riksrevisionens styrelses framställning angående bolagiseringen av Statens järnvägar
2005/06:N14 av Eva Flyborg m.fl. (fp)
2005/06:N15 av Per Bill m.fl. (m)

med anledning av redog. 2005/06:RRS9 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående den statliga inköpsamordningen
2005/06:Fi4 av Roger Tiefensee m.fl. (c)
2005/06:Fi5 av Mikael Odenberg m.fl. (m)

med anledning av redog. 2005/06:RRS13 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hanteringen av bemyndiganden
2005/06:Fi6 av Mikael Odenberg m.fl. (m)

Sammanstatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande
2005/06:UFöU1 Utökat svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) i Afghanistan

Kulturutskottets betänkanden
2005/06:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
2005/06:KrU4 Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik
2005/06:KrU5 Fokus på film – en ny svensk filmpolitik
2005/06:KrU6 Statligt stöd för kvinnors organisering

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 2 december

2005/06:532 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Lena Sommestad
Villingsbergs skjutfält

2005/06:533 av *Birgitta Sellén* (c) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Beslut om digitalradio

2005/06:534 av *Maud Ekendahl* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Trafikbrottslagen

2005/06:535 av *Jörgen Johansson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Jägarkåren

2005/06:536 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Barbro Holmberg
Uppehållstillstånd för utländska studenter i högskolan

2005/06:537 av *Inger René* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Fångstteknologiskt institut för fiskemetoder

2005/06:538 av *Karin Svensson Smith* (-) till statsrådet Lena Sommestad
Förekomst av hälsofarliga partiklar

2005/06:539 av *Lars Ångström* (mp) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Konsumentverkets informationsarbete för miljövänligare bilism

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

Prot. 2005/06:43
2 december

8 § Kammaren åtskildes kl. 11.31.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Monica Gustafson

1 § Svar på interpellationerna 2005/06:117 och 135 om besked om ansökningar om universitetsstatus	1
Anf. 1 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	1
Anf. 2 ULF SJÖSTEN (m).....	2
Anf. 3 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	3
Anf. 4 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	4
Anf. 5 ULF SJÖSTEN (m).....	5
Anf. 6 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	5
Anf. 7 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	6
Anf. 8 ULF SJÖSTEN (m).....	6
Anf. 9 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	7
Anf. 10 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	7
2 § Svar på interpellation 2005/06:105 om kvalitet i högskolan	8
Anf. 11 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	8
Anf. 12 AXEL DARVIK (fp).....	9
Anf. 13 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	10
Anf. 14 AXEL DARVIK (fp).....	11
Anf. 15 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	12
Anf. 16 AXEL DARVIK (fp).....	12
Anf. 17 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	13
3 § Svar på interpellation 2005/06:125 om ny sträckning av E 18 genom Sundbyberg.....	14
Anf. 18 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	14
Anf. 19 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	14
Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	15
Anf. 21 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	16
Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	17
Anf. 23 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	18
Anf. 24 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	19
4 § Svar på interpellation 2005/06:137 om utbyggnad av väg 73 till Nynäshamn	19
Anf. 25 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	19
Anf. 26 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m).....	19
Anf. 27 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	20
Anf. 28 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	21
Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m).....	22
Anf. 30 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	23

Anf. 31 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	24
Anf. 32 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	25
Anf. 33 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	25
Ajournering	26
Återupptagna förhandlingar	26
5 § Förnyad bordläggning	26
6 § Bordläggning	26
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	27
8 § Kammaren åtskildes kl. 11.31.	28

